

vergadering **C329**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 23 juni 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het belang van de Vlaamse film en de afwezigheid van de minister op het filmfestival van Cannes – 3214 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de annulatie van de tweede editie van LEES!, het boekenfestival in Antwerpen – 3323 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de afgelasting van de tweede editie van LEES!, het boekenfestival in Antwerpen – 3345 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de afgelasting van de tweede editie van LEES!, het boekenfestival in Antwerpen – 3375 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het boekenoverleg – 3376 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opvolger van de Boekenbeurs – 3379 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente bijeenkomst van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie – 3373 (2021-2022)	12
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de aanpak van een veilige werkomgeving in de cultuursector – 3382 (2021-2022)	15

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het belang van de Vlaamse film en de afwezigheid van de minister op het filmfestival van Cannes
– 3214 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): België boven! Een tijdje geleden gingen op het filmfestival van Cannes maar liefst vier films in wereldpremière. Drie films deden mee in de officiële competitie én vielen in de prijzen. Voor een klein land als België is dat vrij uitzonderlijk, en het toont toch maar weer aan dat het de kunsten zijn die België en Vlaanderen op de wereldkaart zetten.

De grote afwezigheid op het filmfestival was onze minister van Cultuur, terwijl dit toch wel een uitzonderlijke gebeurtenis was. De sector uitte daarover dan ook zijn ontgoocheling, en vraagt meteen ook meer aandacht voor cultuur en in het bijzonder goede en kwaliteitsvolle cinema. "Er is nood aan meer ruimte voor regisseurs met een eigenzinnige visie, en films over kleine, persoonlijke verhalen, want daarin kunnen we net het verschil maken", aldus Tijmen Govaerts in Gazet van Antwerpen. De auteur vreest eveneens dat talentvolle cineasten naar het buitenland zullen trekken als het filmondersteuningsbeleid in Vlaanderen tekortschiet.

Vanuit de Franse Gemeenschap werd die oproep alvast gehoord. Daar besliste men om 1 miljoen extra vrij te maken boven op de 23,49 miljoen euro die men al jaarlijks investeert in het Franstalige filmfonds. Ter vergelijking, Vlaanderen investeert jaarlijks 18,5 miljoen euro in het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). Willen we Vlaanderen in de toekomst blijvend op de kaart zetten als pionier op het vlak van cinema, dan moeten we de sector voldoende ondersteunen.

Minister, daarom hebben we voor u de volgende vragen.

Waarom was u niet aanwezig op het filmfestival van Cannes? Dat er drie Belgische films in de officiële competitie meededen, is echt uitzonderlijk. Dat zou toch een goede aanleiding moeten zijn om onze cinema in het buitenland te promoten en in de kijker te zetten, en de sector een hart onder de riem te steken na twee zware coronajaren?

Wat zult u ondernemen om ervoor te zorgen dat het talent dat er is in Vlaanderen, niet naar het buitenland vertrekt? Zult u hierin verder investeren?

Hoe zult u ervoor zorgen dat er in de toekomst blijvend kwalitatieve en originele cinema wordt gerealiseerd? Vindt u dat er voldoende aandacht is voor de alternatieve film in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijn afwezigheid op het filmfestival van Cannes is allesbehalve te wijten aan een gebrek aan interesse of trots. Ik kon er echter niet bij zijn omdat ik die week ook in Davos was voor het World Economic Forum, dat overlapte met de laatste week van het filmfestival. Ik moet ervaren dat als je ergens bent, dan mag je er niet zijn, en als je ergens niet bent, dan had je er eigenlijk moeten zijn, maar goed.

Na de bekendmaking in Cannes heb ik dan ook onmiddellijk de prijswinnaars uitgenodigd op mijn kabinet samen met hun Vlaamse producent en de intendant van het VAF. Aan Lukas Dhont en aan Charlotte Vandermeersch en Felix van Groeningen heb ik ondertussen persoonlijk mijn felicitaties overgemaakt. Ze zijn alle drie bij mij op het kabinet geweest en we hebben leuke gesprekken gehad.

Ik ben ongelooflijk trots op de prestaties van onze Vlaamse filmsector en alle mensen die bijdragen tot deze verdiensten en de topfilms die de laatste jaren werden geproduceerd. Onze Vlaamse filmmakers hebben dit jaar geschiedenis geschreven. Het festival van Cannes kleurde dit jaar meer dan ooit Vlaams, wat toont hoe sterk en veerkrachtig onze Vlaamse filmsector uit de zware coronaperiode gekomen is.

Dan was er uw vraag wat ik zal doen om talent in Vlaanderen te houden. Ik ben me erg bewust van de grote talentpool die zich in Vlaanderen bevindt. Daarom wordt via het VAF niet enkel ingezet op financiering, maar ook op de begeleiding en ondersteuning van talent. Er wordt zo ingezet op talentontwikkeling, professionele vorming, coaching en begeleiding. Via deze weg willen we zowel opkomend Vlaams talent als ervaren talent op hun maat begeleiden en doorgroeikansen bieden, ook internationaal. Hier zal via het VAF/Filmfonds blijvend geïnvesteerd worden om vanuit onze lokale positie een kader te scheppen waarin talent nationaal en internationaal kan groeien.

Wat de toekomst betreft, zal via het VAF/Filmfonds blijvend ingezet worden op lokale, kwaliteitsvolle film met een culturele meerwaarde. Nog eind 2021 werden de nieuwe beheersovereenkomsten voor het VAF/Filmfonds, VAF/Mediafonds en VAF/Gamefonds afgesloten. Hierin wordt onder andere de reguliere toelage voor het VAF/Filmfonds vanaf 2023, dus vanaf volgend jaar, verhoogd met 1.053.000 euro om de steun aan creatie en de publiekswerking te versterken. Daarnaast werd via de relancemiddelen ook een eenmalig extra budget in de beheersovereenkomst opgenomen. Hierdoor kan het VAF alvast in 2022 de maximumproductiesteunbijdragen voor Vlaamse films optrekken, aan de animatiesector hogere bedragen voor internationale coproducties toekennen en een tweede grote publieksfilm ondersteunen. Daarnaast zal het VAF ook bijkomende ondersteuning kunnen voorzien binnen Talentontwikkeling en Innovatielab. Verder zet het VAF ook middelen in binnen publiekswerking om de gevolgen van de coronacrisis voor vertoners, festivals en filmwijze initiatieven op te vangen.

Vanuit mijn functie en vanuit de Vlaamse Regering proberen we daarnaast ook de Vlaamse film en de Vlaamse cinema in the picture te brengen via campagnes als 'Beleef weer meer' en '#WeLoveCinema'. Zo proberen we het publiek weer zin te geven om de Vlaamse film in de bioscoop te gaan ontdekken. Het VAF zal na de zomer ook nog een najaarscampagne uitrollen die, onder andere, opgehangen zal worden aan de prijswinnende films, waarvan de ene, die van Lukas Dhont, in oktober op het filmfestival in première zal gaan, en de andere, die van Charlotte en Felix, in principe in december in première zal gaan.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister-president. Ik denk dat het als minister van Cultuur toch wel heel belangrijk is om een signaal te geven. Het zal inderdaad wel zo zijn dat als u ergens op één plaats bent, ze u op de andere verwachten, en omgekeerd. Ik begrijp dat, maar toch, u bent minister van Cultuur, u bent het uithangbord van onze culturele sector. Men verwacht toch echt wel heel duidelijk daar ook uw ambassadeurschap. Ik denk dat er op zo'n groot moment toch wel wat teleurstelling was, zeker omdat de cinema toch wel door zeer zwaar weer gaat op dit moment. Ik denk dat het bezoekersaantal uit de precoronatijd zeker nog niet bereikt is, terwijl we toch met een heel vruchtbare, creatieve sector zitten, en met heel veel talent.

Ik hoop dus echt dat u in de toekomst dat ambassadeurschap, ook een stukje dat uithangbord en de trekker zult willen zijn van die campagnes in het najaar, en dat we u zeker met heel veel enthousiasme kunnen verwachten op de premières van die films. Ik denk dat dat hart onder de riem voor de sector heel erg nodig is, naast die extra investeringen. Er is een beetje een groeipad, maar we zitten inderdaad nog niet op niveau van de Franse Gemeenschap. Misschien kan daar toch nog gekeken worden of daar, zeker voor de kleine cinema, extra investeringen kunnen

komen. Maar ik vertrouw erop dat u in het najaar die ambassadeursrol dan ten volle zult opnemen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: At your service.

Elisabeth Meuleman (Groen): Goed, ik denk dat het signaal dan toch gegeven is, en dat wilden we absoluut doen. Want ik denk dat de sector dat hart onder de riem kan gebruiken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de annulatie van de tweede editie van LEES!, het boekenfestival in Antwerpen – 3323 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de afgelasting van de tweede editie van LEES!, het boekenfestival in Antwerpen – 3345 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de afgelasting van de tweede editie van LEES!, het boekenfestival in Antwerpen – 3375 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het boekenoverleg – 3376 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opvolger van de Boekenbeurs – 3379 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, wie het literaire veld overschouwt in het eerste halfjaar van 2022, ziet een aantal verheugende elementen maar ook wel een domper op de literaire vreugde. De verheugende elementen zijn de kleinschalige en grootschalige literaire evenementen die weer volop worden georganiseerd, van de boekhandel tot in de culturele centra. Het aantal auteurslezingen zit weer in de lift en zou, naar verluidt, op het niveau zitten van de precorona-periode. Er is een nieuwe Vlaamse literatuurprijs voor kinder- en jeugdliteratuur en voor de categorieën fictie en non-fictie uitgereikt, de Boon. Er is een melding dat Crossing Border, het grote literaire festival, terug naar Antwerpen zou komen in het najaar. Dat zijn allemaal zaken die ons vrolijk zouden moeten stemmen. Maar er is natuurlijk de grote domper op de literaire vreugde, met name de melding dat LEES!, het boekenfestival en de opvolger van de Boekenbeurs, er dit najaar niet zal komen. De organisatie gooit de handdoek in de ring.

Hoewel de oorspronkelijke Boekenbeurs ook te maken had met een tanend aantal bezoekers, en de beurs zichzelf dringend moest heruitvinden en moest innoveren en digitaliseren, was het toch nog altijd het grote evenement van het najaar dat het boek, de auteur en de lezer samenbracht en in de picture zette.

Een aantal zaken ter verbetering waren al neergepend in een advies van het BoekenOverleg van maart 2021 onder de noemer 'Naar een nieuwe boekenbeurs'. Wat dat betreft was er voldoende goede wil vanuit de sector om naar een nieuwe boekenbeurs te evolueren. Die kwam er ook vanuit de evaluatie dat de opsplitsing die er vorig jaar was, met name twee kleine edities, met LEES! in Antwerpen en Boektopia in Kortrijk, toch niet ideaal was. Men wilde graag weer evolueren naar een overkoepelende beurs in Antwerpen.

Als je een aantal persberichten van de stad Antwerpen, organisator van de Boekenbeurs, of van LEES!, het boekenfestival, leest, dan heeft het toch vooral te maken met het feit dat grote uitgevers met hun eigen belang bezig zijn. Er zijn een aantal ego's die botsen, en die blokkeren of boycotten een grote boekenbeurs.

Ondanks het feit dat er veel steun is van belangrijke stakeholders zoals de Vlaamse overheid, de stad Antwerpen, Literatuur Vlaanderen, de sectororganisatie Boekhandels Vlaanderen, de Vlaamse Auteursvereniging en nog een aantal partners verenigd in het BoekenOverleg, zie je dat er, zeker bij de non-profit, veel goede wil is, maar dat er bij de profitpartijen een en ander wordt geboycot. Dat moeten we met zijn allen betreuren. In deze commissie trokken we met alle collega's, en meestal over de partijgrenzen heen, aan de alarmbel. We zijn allemaal voorstander van een groter boekenfestival in het najaar dat zowel leesbevorderend werkt als een goede promotie is van het boek en de auteur als dusdanig.

Minister-president, ik heb daaromtrent een aantal vragen.

Hoe evalueert u het afhaken van LEES!?

Erkent u het belang van de promotie van het boek en de leesbevordering in het algemeen en dat van specifiek op deze doelstellingen gerichte evenementen in het bijzonder?

Het is duidelijk dat enkele gesprekken met het BoekenOverleg niet langer volstaan. Zult u initiatief nemen en meedenken en -werken om te komen tot een toekomstgericht, verbindend en breed gedragen Vlaams boekenfestival op maat van zowel de auteurs als de lezers?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister, enkele weken geleden vroeg ik u in deze commissie naar uw visie op een vernieuwde boekenbeurs in Vlaanderen. In uw antwoord verwees u naar de mededeling van de organisatoren van LEES! dat zij tijdens de herfstvakantie, van 27 oktober tot en met 6 november 2022, een volwaardige editie zouden organiseren in Antwerp Expo. Ik citeer uit uw antwoord: "De initiatiefnemers vertellen dat het festival op maat van de lezer en met een centrale rol voor de auteur georganiseerd wordt en dat het evenement openstaat voor alle uitgeverijen en boekhandels die samen willen werken. Daarnaast geeft LEES! aan dat de organisatie volop ruimte wil bieden om het flankerende literaire beleid dat het BoekenOverleg uitdraagt, in het boekenfestival te implementeren. Dat wil zeggen dat LEES! een forum wil bieden voor de versterking van het ideële belang van het boek, het cruciale leesbevorderingsbeleid en creatieve innovatie binnen het boekenvak. De organisatie gaf in het persbericht ook aan dat het BoekenOverleg een betekenisvolle rol in de realisatie van deze editie krijgt, in lijn met het eerder uitgebrachte advies door dit platform."

Minister, u benadrukte ook dat het BoekenOverleg besloten had om mee te werken aan LEES! met het uitdrukkelijke doel om de samenwerking tussen de verschillende initiatieven te bevorderen omdat het aansluit bij de doelstellingen van het Leesoffensief. We hebben die conclusie ook onmiddellijk mee onderschreven. Ik citeer opnieuw: "Zoals al meerdere keren aangegeven, meen ik dat het initiatief voor de organisatie van een boekenbeurs bij de sectorspelers ligt. Ik ben dan ook tevreden dat de afgelopen maanden stappen gezet zijn om hierop in te zetten en ik hoop van harte dat de hele sector hieraan zal participeren. De inbreng vanuit het BoekenOverleg kan hierbij versterkend werken en zo kunnen we hoopvol uitkijken naar een boekenbeurs 2.0, die door het hele boekenvak gedragen wordt en blijkt geeft van een innovatieve en vernieuwende aanpak."

Onze ontgoocheling en die van alle collega's was natuurlijk heel groot toen we vernamen dat organisator Easyfairs, uitbater van Antwerp Expo, aankondigde dat er dit jaar dan toch geen boekenbeurs komt in Antwerpen omdat volgens hen de verdeeldheid binnen de boekensector te groot is. Ze zeggen dat er sprake is van een onwaarschijnlijke tweespalt in het boekenvak, tussen enerzijds een aantal grote uitgevers en anderzijds kleinere uitgeverijen en boekhandels. Het gaat over ego's, inderdaad, mijnheer Janssens. We hebben toen ook onze verbijstering uitgedrukt dat blijkbaar een aantal grote uitgeverijen hun leden zelfs verboden om deel te nemen aan LEES!.

Ik wil u hierover volgende vragen stellen, minister. In uw antwoord op mijn vraag benadrukte u dat u uw bemiddelingspogingen nog niet opgaf en hoopte om Boektopia Kortrijk en de Groep Algemene Uitgevers te overtuigen om het verbod aan hun leden om mee te werken aan LEES! te vermijden. Hoe evalueert u uw bemiddelingspogingen nu er dit jaar geen boekenbeurs zal worden georganiseerd in Antwerpen? Wat is uw mening over de reden die de organisator aanhaalt en hebt u hierover al overleg gehad met het BoekenOverleg? Welke mogelijkheden ziet u nog om samen met het BoekenOverleg uit deze impasse te geraken? Wat is het effect van de annulering van de boekenbeurs in Antwerpen op de lancering dit najaar van de generieke boekencampagne met steun van de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister, na het faillissement van boek.be, de organisatie achter de Antwerpse Boekenbeurs, ontstonden er verschillende initiatieven. Vorig jaar hebben zowel LEES! in Antwerpen als Boektopia in Kortrijk plaatsgevonden. Verschillende vragen in de commissie peilden naar de plaats van de Vlaamse overheid in de organisatie van één groot initiatief, waarbij de minister altijd een even duidelijk standpunt heeft ingenomen: Vlaamse steun is mogelijk als alle actoren in het boekenlandschap samenwerken.

Recent lazen we dat het Antwerpse initiatief LEES! dit jaar de handdoek in de ring gooit en dus geen tweede editie zal organiseren. Nochtans probeerde dit initiatief net de voorwaarde die de minister vooropstelde, waar te maken, maar de Groep Algemene Uitgevers (GAU) en Boektopia zouden volgens het BoekenOverleg niet hebben deelgenomen aan vergaderingen. Uiteraard treed ik Antwerps schepen voor Cultuur Nabilla Ait Daoud bij en betreur ik het mislukken van de onderhandelingen, die meteen ook de doodsteek zijn geworden van LEES!. Antwerpen is in elk geval van plan een boekenmaand te organiseren en zijn rol als boekenstad te blijven waarmaken.

Minister, wat is uw visie op het stopzetten van LEES! en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse boekenlandschap? Welke rol ziet u voor uzelf en voor de verschillende actoren in het boekenlandschap weggelegd, in de zoektocht naar een volwaardige opvolger van de Antwerpse Boekenbeurs? Hoe ondersteunt de Vlaamse overheid intussen de organisatie van literaire evenementen, zoals de Antwerpse boekenmaand, en over welke evenementen gaat het?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik zal mijn vraag een beetje inkorten omdat een aantal zaken al vermeld zijn.

Volgens het decreet stelt de uitgever de gereguleerde boekenprijs vast. Op een evenement als Boektopia komt het er dus op neer dat uitgever zelf de uiteindelijke aankoopprijs vastleggen maar de marge die een boekhandelaar krijgt, niet meer moeten verrekenen. Dit resulteert dus mogelijk in een lagere prijs dan een boekhandelaar ooit kan bieden en dreigt misschien wel de markt te verstoren. Het valt uiteraard te betreuren dat het boekenlandschap zichzelf op deze manier uit elkaar zou spelen. Niet alleen het boekenlandschap maar vooral het publiek zijn hiervan op termijn de dupe.

Minister, hierbij heb ik de volgende vragen. Hoe kijkt u naar de onenigheid binnen het BoekenOverleg? We kunnen ons voorstellen dat dit dossier de goede werking binnen het BoekenOverleg hypothekeert. Is dit het geval? Bent u van plan initiatieven te nemen om de verschillende actoren weer samen aan tafel te krijgen? Zo ja, welke? Op welke wijze kan het beleid ingrijpen om een al te ruwe verstoring van de markt te vermijden en de geest van het decreet inzake de gereguleerde boekenprijs, dat toch ook de boekhandelaar tracht te beschermen, te doen respecteren?

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik zal de context niet meer schetsen, maar ik verwijs naar de commissievergadering van 5 mei 2022, waar er eensgezindheid was over het feit dat de volledige boekensector tijdens een vaste periode geconcentreerde aandacht zou krijgen. We spraken de hoop uit om tot één overkoepelend initiatief te komen dat het boekenvak voor het voetlicht zou brengen, want de verdeeldheid in de sector heeft toch vooral de auteurs en de boekenliefhebbers als dupe.

Minister, ik heb daarover de volgende vragen.

Kunt u het verloop van de relevante gebeurtenissen van de laatste fase schetsen? Wat liep uiteindelijk mis? Is dit nog te redden?

Zult u nog een poging ondernemen om de betrokken partijen – enkele grotere uitgeverijen en de rest van de boekensector waarmee geen problemen zijn – samen rond de tafel te krijgen, al dan niet met bepaalde incentives om samen te werken?

In welke mate kunnen we Boektopia in Kortrijk nu beschouwen als de opvolger van de Antwerpse Boekenbeurs? Zal dit dan de 'ene grote boekenbeurs' worden? Is dit wenselijk voor u? Zult u hier nog een rol in opnemen?

De heer Van de Wauwer wees er in de commissie van 5 mei 2022 op dat er een verbod bestaat voor auteurs die aangesloten zijn bij de Groep Algemene Uitgevers, die Boektopia steunt, om aanwezig te zijn op andere initiatieven. Klopt dit? Dit lijkt ons zeer problematisch. Kunt u hiertegen iets ondernemen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, iedereen heeft de vraag gesteld over de stopzetting van LEES! en hoe ik daartegen aankijk. Dat zal ik samen behandelen.

Zoals al meerdere keren aangegeven, meen ik dat het initiatief voor de organisatie van een boekenbeurs bij de sectorspelers ligt. Ik vind het dan ook erg jammer dat de sectorspelers er niet in geslaagd zijn om tot een overeenkomst te komen over de organisatie van een tweede editie van LEES!. Ondanks meerdere pogingen vanuit het BoekenOverleg, slaagde de boekensector er niet in om samen tot een breed gedragen verhaal te komen. De organisatie van LEES! heeft meermaals gesprekken geïnitieerd met zowel de economische als de non-profitspelers om tot sterke

samenwerkingsverbanden te komen. De uitnodiging om samen in gesprek te gaan, blijft ook nu nog staan en alle spelers blijven welkom om mee na te denken over de boekenbeurzen in Vlaanderen. Het doel blijft om de samenwerking te bevorderen. Ik stel vast dat enkele uitgevers ervoor kiezen om hun focus eerder te leggen op Boektopia in Kortrijk dan op een gezamenlijk initiatief.

Het BoekenOverleg is over één ding zeer duidelijk, en daar sluit ik me ook ten volle bij aan: een boekenbeurs kan alleen ten volle succesvol zijn als zij gedragen wordt door het gehele boekenvak. Een boek vertegenwoordigt meer dan alleen een commercieel belang. De Boekenbeurs is idealiter een feest waarop boeken en hun auteurs centraal staan en waarop de ontmoeting tussen verhalen en lezers wordt gestimuleerd. Tegelijkertijd blijf ik van mening, net als het BoekenOverleg, dat de Boekenbeurs georganiseerd moet worden door de commerciële spelers in het boekenvak. Zonder degenen die het boek uitgeven en verkopen, is – naar mijn aanvoelen – de Boekenbeurs niet mogelijk.

Hoopvol is evenwel dat de stad Antwerpen, samen met het literaire middenveld en de boekhandels, van november 2022 toch een relevante boekenmaand zal maken, waardoor LEES! zich in het najaar van 2022 ontpopt als stadsfestival. Zo kan de stadsbewoner en -bezoeker toch nieuwe boeken en verhalen ontdekken en extra genieten van hun favoriete auteurs. Samen met de Antwerpse boekhandels, bibliotheken en literaire partners wil de stad Antwerpen auteursontmoetingen, signeersessies en literaire events opzetten.

Daarnaast blijft het BoekenOverleg zich inzetten voor een nieuwe boekenbeurs 2.0 in Vlaanderen. Richting 2023 hoopt men alle neuzen, en zeker die van de grote uitgevers, uiteindelijk wel in dezelfde richting te krijgen. Dat is belangrijk voor het boekenvak, voor de auteurs en voor de lezers. Het BoekenOverleg benadrukt dus dat zij partij blijven voor gecoördineerd overleg en samenwerking om een boekenbeurs 2.0 mogelijk te maken, en dat zij daarvoor de nodige initiatieven zullen blijven nemen. Ik wens dit in elk geval ten volle aan te moedigen.

Boektopia in Kortrijk gaf recent aan zeker wel te zullen doorgaan. Hoewel ik hoopte op een gezamenlijk project, is elke vorm van promotie van het boek toe te juichen, en dus hoop ik dat de beurs in Kortrijk een succes wordt.

De heer Van de Wauwer vroeg wat het effect is van de annulering van de Boekenbeurs op de lancering van de boekencampagne met steun van de Vlaamse overheid. De generieke boekencampagne door Boekhandels Vlaanderen blijft doorgaan zoals gepland. De campagne is niet gelieerd aan de organisatie van de Boekenbeurs in Antwerpen. Het doel blijft het beschermen en versterken van het marktaandeel van Vlaamse boekhandels, dankzij een campagne die inzet op boekpromotie, leesbevordering en community building.

Mevrouw Van Werde, Literatuur Vlaanderen ondersteunt literaire evenementen via de subsidies voor literaire en stripmanifestaties. Maar ook andere subsidielijnen zoals bijvoorbeeld de subsidies aan literaire organisaties of auteurslezingen, zorgen natuurlijk voor de ondersteuning van literaire evenementen. Op www.literatuur-vlaanderen.be/toegekende-steun kunt u via een handige zoekfunctie een gedetailleerd overzicht vinden van alle toegekende steun sinds 2000.

De heer Van de Wauwer wees er in de commissie van 5 mei 2022 op dat er een verbod bestaat voor auteurs die aangesloten zijn bij de Groep Algemene Uitgevers, om aanwezig te zijn op andere initiatieven. Ik heb, mevrouw Meuleman, geen weet van dergelijk verbod, maar er bereikten mij ook allerlei signalen over voorwaarden die aan elkaar werden gesteld, waardoor een goede samenwerking wordt bemoeilijkt. Ik ben echter niet in de positie om hiertegenover maatregelen te nemen. We leven in een vrij land met een vrijemarkteconomie.

Mijnheer Meremans, ondanks het gebrek aan overeenstemming wat de Boekenbeurs betreft, is de onenigheid in de sector wel beperkt. Auteurs, bibliotheken, boekhandels en literaire organisaties werken goed samen in het kader van het BoekenOverleg, al betreur ik dat er hier geen gezamenlijk project komt. Zoals al eerder aangegeven, blijft het BoekenOverleg zich inzetten om hierover de neuzen uiteindelijk wel meer in dezelfde richting te krijgen.

Over de prijs kan ik het volgende zeggen. De verkoop van boeken op boekenbeursen is gewoon onderworpen aan het decreet op de gereguleerde boekenprijs. Voor een boek dat aan de eindconsument verkocht wordt, geldt de vastgestelde prijs voor zes maanden. Deze geldt dus ook tijdens deze zes maanden bij een eventuele verkoop op een boekenbeurs. De positie van de boekhandelaar komt hiermee dus niet in gevaar.

Verder kan ik u nog zeggen dat ik een van de volgende dagen belangrijke vertegenwoordigers van de boekenuitgevers zie om voorsnog te kijken onder welke voorwaarden we toch nog zouden kunnen samenwerken. Ik geef het dus niet op. Ik herhaal wat ik hier al dikwijls heb gezegd: als er voor een gemeenschappelijk initiatief naar Vlaanderen wordt gekeken voor steun, dan zijn we daar zeker toe bereid. Maar ik kan in een vrij land met een vrijmarkteconomie mensen niet de arm omwringen. In andere politieke stelsels is dat misschien wel mogelijk, maar in het onze niet.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank, minister-president, voor uw antwoord. U geeft het niet op, maar een dergelijke boekenbeurs bezoeken zal in elk geval niet meer voor dit jaar zijn. Het blijft zeer spijtig dat zo'n jaarlijks moment van massale en geconcentreerde aandacht voor het boek dreigt te verdwijnen, al is er dan de door u gefluisterde hoop dat er volgend jaar alsnog zo'n initiatief zal kunnen worden gerealiseerd.

Het is natuurlijk niet de taak van de overheid om een privé-initiatief als de Boekenbeurs over te nemen. Dat begrijp ik. Ik hoop dat u toch nog instrumenten, stimulansen en overtuigingskracht hebt om die grote uitgeverijen 'de arm om te wringen', zoals u het dan zegt. Die grote uitgeverijen bezetten zo goed als 40 of 45 procent van de markt en maken misbruik van hun positie. Ze weten dat een gelijkaardig, succesvol evenement als de Boekenbeurs niet te organiseren is zonder hen. Alleen zij hebben de echte grote namen die de grote publiekstrekkingen zijn. Alleen zij hebben het budget om internationale namen naar de Boekenbeurs te krijgen. Zij weten dat ze een grote machtspositie hebben, die ze op dit moment, in mijn ogen, misbruiken.

Collega Van Werde heeft al op het initiatief van de stad Antwerpen gewezen. De stad Antwerpen wil een boekenmaand organiseren. Bent u van plan om andere lokale besturen aan te porren om iets gelijkaardigs te doen? Dat moet, uiteraard, vrijwillig en met alle respect voor de autonomie van de lokale besturen. Ik denk dat u een samenwerking met de non-profitpartijen, die daar ongetwijfeld ook vragende partij voor zullen zijn, en gesteund vanuit uw administratie, ook andere centrumsteden zult kunnen stimuleren om ter compensatie van het wegvallen van de Boekenbeurs en het grote boekenmoment in dit najaar iets gelijkaardigs te organiseren om het boek en de auteur in de aandacht te zetten. En dat kan misschien zelfs in kleinere steden, zoals Damme, die bekendstaan als literaire steden.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Ik betreur dat de Boekenbeurs in Antwerpen niet doorgaat en vooral de houding van de grote uitgeverijen. Dat is enorm betreurenswaardig. Het naast elkaar bestaan van die twee boekenbeursen, een in Kortrijk en een in Antwerpen, kan positief zijn. Indien twee geografisch verspreide events doorgaan,

zouden we nog veel meer boekenliefhebbers kunnen bereiken. Het wegvallen van de Boekenbeurs in Antwerpen, traditioneel toch het grote festival, is heel jammer.

Het is fijn om te vernemen, collega Van Werde, dat de stad Antwerpen initiatieven neemt om een boekenmaand te organiseren in samenwerking met onder meer bibliotheken en boekhandels. Zo gaat er toch iets visibel door. Ik wil de vraag van collega Janssens herhalen hoe dat eventueel kan worden aangemoedigd bij andere centrumsteden. Waar de Boekenbeurs een event was waar vanuit heel Vlaanderen naartoe werd gegaan, zou het jammer zijn mocht nu die boekenmaand enkel gefocust zijn in Antwerpen. Kunt u daar initiatief in nemen? Kunt u dat aanmoedigen bij de andere centrumsteden? De lancering van de generieke boekencampagne kan een mooie opportuniteit zijn om het in heel Vlaanderen te faciliteren. Het is een momentum om die boekenmaand in heel Vlaanderen uit te rollen.

U geeft aan dat u volgende week verschillende partners, vertegenwoordigers van de uitgevers, zult zien om het over het boekenfestival te hebben. Ik vroeg me het volgende af. Collega Brouwers stelde hier vorige week een vraag over de gereglementeerde boekenprijs. Het zijn dezelfde partners die wat moeilijk liggen. Legt u dat volgende week tijdens het gesprek ook op tafel?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Dank u, minister, voor de antwoorden. Ik ben uiteraard zeer blij dat Antwerpen meteen de rug gerecht heeft en veerkracht heeft getoond. Ik hoop dat de organisatie van het stadsfestival een groot succes wordt. Ik vind het bijzonder jammer dat de boekensector en vooral het publiek, gegijzeld worden door een aantal grote ego's, zeker in deze tijden waarin jongeren sowieso al minder lezen. Elk boekenfestival kan een aanmoediging zijn om het lezen te bevorderen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik heb verder geen vragen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Als Antwerpen een stadsfestival organiseert, minister, zal dat geen Vlaanderenbrede aanwezigheid betekenen. Het was net de sterkte van de Boekenbeurs dat van heinde en verre mensen, kinderen en scholieren daarnaartoe kwamen. Op welke manier zult u proberen om dat toch wat op te tillen? Zijn er bijvoorbeeld afspraken met de VRT om een stuk daarvan te brengen of uit te zenden, zodat het wel die uitstraling krijgt naar Vlaanderen toe? Ondersteunt de stad Antwerpen dat? Ondersteunt Vlaanderen dat stadsfestivalinitiatief? Zo ja, ziet u het dan zitten om ook initiatieven uit andere steden te gaan ondersteunen? Zijn daar al plannen voor?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik wil op suggestie van een aantal onder jullie wel de lokale besturen aanschrijven en op de mogelijkheden voor hulp wijzen via Literatuur Vlaanderen om in dezelfde periode op meerdere plaatsen in Vlaanderen iets te organiseren. Dat lijkt me een goede suggestie. We zullen dat ter hand nemen.

Mijnheer Van de Wauwer, het gesprek over de gereglementeerde boekenprijs loopt. Ik heb ervaren dat, als je echt met iemand over een issue wilt doorpraten, het in een meeting beter is om het bij dat ene issue te houden. Het gesprek zal nu over het boekenfestival gaan. Over de gereglementeerde boekenprijs komen er nog gelegenheden. Ik zal het niet ter sprake brengen.

De VRT zal de leesbevorderingscampagne promoten. Ik weet niet of er plannen zijn voor Antwerpen, daarvan ben ik niet op de hoogte. Als we meerdere steden

warm zouden kunnen maken om iets vergelijkbaars te doen, lijkt het me logisch om dat ook in het kader van de campagne en de manier waarop de VRT daarmee omgaat, te combineren.

Vlaanderen ondersteunt het initiatief via de vaste ondersteuningsmaatregelen die er zijn bij Literatuur Vlaanderen. Als er signeersessies of evenementen worden georganiseerd, kan men bij Literatuur Vlaanderen op steun rekenen. Als er lokale besturen nog zouden intekenen, kan dat ook via dat kanaal. We hebben geen speciale dotatie aan Antwerpen gedaan. Alles verloopt binnen de gewone, bestaande subsidiekanalen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank voor de bereidheid die u toont, minister-president, om de lokale besturen te betrekken om een gelijkaardig iets als de stad Antwerpen te organiseren in de maand november om dan toch die grotere aandacht voor boeken en auteurs in de picture te zetten.

Ik hoop in elk geval dat u in uw overleg van volgende week voldoende argumenten vindt om de grote uitgeverijen over de streep te halen om naar volgend jaar toe na te denken over een gezamenlijk initiatief waar de neuzen in dezelfde richting staan, om in het belang van de sector en in het belang van de auteur en in het belang van het lezen in het algemeen, naar een groot, nieuw festival te gaan in 2023.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente bijeenkomst van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie – 3373 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister-president, de Taalunie ligt ons hier allen na aan het hart. Het visitatierapport is afgeleverd. Ik heb daar een aantal maanden geleden ook al een vraag over gesteld, en u antwoordde toen dat daar intussen in de schoot van het Comité van Ministers over was gesproken en dat er zes aanbevelingen waren gedaan. De eerste vier hebben betrekking op het beleid van de Taalunie, waarbij wordt aanbevolen om toch nog meer helderheid, vooral naar de buitenwereld toe, te scheppen over het bestaansrecht van de Taalunie.

Een tweede aanbeveling was om in te zetten op een nog beter samenspel met de verschillende gremia maar ook met de partnerorganisaties en andere organisaties. Derde aanbeveling was het ontwikkelen van een visie om die maatschappelijke behoeftes en meerwaarde die de Taalunie heeft in public affairs, goed te stellen en daarover een strategisch communicatiebeleid op te zetten. De vierde was het uittekenen van een visie op de rol van het overheidsbeleid en van de partners, en op de specifieke bevoegdheden die de Taalunie zelf heeft en op die die ze aan andere partners overlaat.

Over die vier onderwerpen werd in het vorig Comité van Ministers niet verder gedebatteerd, ook omdat er van Nederlandse zijde ministerwissels op stapel stonden.

De vijfde en zesde aanbeveling zijn eerder interne zaken voor de Taalunie zelf, namelijk duurzaam leiderschap binnen de Taalunie en een verdere professionalisering van het Algemeen Secretariaat. Daar hebt u heel expliciet de opdracht gegeven aan de algemeen secretaris om daar snel werk van te maken. Intussen is er

een hervormingstraject ingezet. U gaf ook aan dat eventueel een externe consultant zou worden betrokken om hen daarin verder te begeleiden en dat er eventueel een zakelijk leider zou worden aangesteld.

Daarnaast werd ook aan de Interparlementaire Commissie (IPC) zelf en aan de partners gevraagd om toch een reactie te geven op het visitatierapport. De IPC heeft zich daar op 16 mei over gebogen, maar intussen was er op 13 juni een nieuw Comité van Ministers, waarbij minister Dijkgraaf in de korte periode dat hij digitaal bij ons was op de IPC, aangaf dat die eerste vier aanbevelingen het belangrijkste agendapunt zijn.

Minister-president, ik wil kort op de bal spelen en u vragen wat er verder is besproken over die eerste vier aanbevelingen. Wat is de stand van zaken van dat intern hervormingstraject? Zijn er nog andere onderwerpen die in de marge van dat Comité van Ministers aan bod zijn gekomen? Kunt u ook daarover een korte toelichting geven?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het Comité van Ministers nam in de eerste plaats kennis van het advies 'De Nederlandse Taalunie in perspectief. Advies ter versterking van de Nederlandse Taalunie' van ADBTOPConsult. Dat advies, dat ook zal worden bezorgd aan de Interparlementaire Commissie, telt zeventien aanbevelingen en een aanzet tot implementatie. Het gaat onder meer in op het samenspel tussen en de organisatie van verschillende Taalunie-organen zoals het Algemeen Secretariaat en de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren. De bevoegde departementen en de algemeen secretaris zullen daar in de komende maanden verder mee aan de slag gaan.

Een aantal belangrijke lijnen zijn wel al duidelijk. Ten eerste is de begeleidingsgroep van de opdracht van ADBTOPConsult, met de leidend ambtenaren in Nederland – meer bepaald de directeur-generaal – en in Vlaanderen – meer bepaald de secretaris-generaal – van plan om in de toekomst te blijven samenkomen in een structureel overleg over organisatieaangelegenheden.

Ten tweede zal ook het Voorbereidend Overleg van de departementen vaker samenkomen.

Ten derde zullen de departementen ook een nieuwe ambtelijke beleidsvisie en afwegingskader uitwerken.

Daarnaast ontving het Comité van Ministers ook een advies van professor doctor Jan Wouters, hoogleraar internationaal recht en recht van internationale organisaties aan de KU Leuven. Dit advies herbevestigt het statuut van de Nederlandse Taalunie als internationale organisatie. Hierdoor kunnen belangrijke verdere stappen worden genomen naar de uitwerking van een moderne en transparante governance van de Taalunie.

Het Comité van Ministers verwelkomde beide adviezen. Ze betekenen een belangrijke stap vooruit voor de werking van de Nederlandse Taalunie.

Het veranderingstraject verloopt positief. Naast de eerder aangehaalde verduidelijking over de rechtspositieregeling ging het Comité van Ministers ook principieel akkoord met een ontwerpstatuut van de personeelsvertegenwoordiging van het Algemeen Secretariaat. Na ontvangst van een advies van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren kan dit statuut definitief worden vastgelegd.

Verder stonden nog een aantal andere punten op de agenda, onder meer over taalcompetentie, met aandacht voor de opvolging van 'Iedereen taalcompetent' uit

2017 en de nieuwe visietekst 'Taalcompetentie getoetst'. Daarnaast onderschreef het Comité van Ministers het belang van een gedeeld referentiekader voor taalcompetentie in het hoger onderwijs, met bijzondere aandacht voor leesonderwijs in de lerarenopleidingen in Vlaanderen en Nederland. Ten slotte gaf de Taalunie meer informatie over de website Rijke Teksten, een verzameling van zowel vormelijk als inhoudelijk rijke teksten voor het onderwijs.

Het tweede punt op de agenda is de internationale neerlandistiek. De opvolging van het actieplan voor de neerlandistiek kwam hier aan bod, net als de rol die de Nederlandse en Vlaamse diplomaten kunnen opnemen ter ondersteuning van de universiteiten in het buitenland die Nederlands aanbieden. Eind augustus komt het driejaarlijkse colloquium Neerlandicum samen in Nijmegen. Daar zullen verschillende acties voor de internationale neerlandistiek worden voorgesteld. Verder nam het Comité van Ministers ook kennis van het Werkplan Suriname 2022-2024.

Ten slotte stonden er ook enkele organisatorische punten op de agenda. De jaarrekening 2021 werd goedgekeurd en het Comité van Ministers nam kennis van het jaarverslag 2021. Ook een terugkoppeling over de dialoog rond het gebruik van inclusieve taal en een vooruitblik op de Week van het Nederlands 2022 kwamen ter tafel. Annette Roeters werd bedankt voor haar rol als voorzitter van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren en Forugh Karimi werd benoemd als lid van die raad.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, ik zie dat men niet heeft stilgezeten. Zowel de inbreng van de externe consultant als die van professor Jan Wouters kan echt wel een bijdrage leveren om de Taalunie enerzijds intern een moderne governance te geven en anderzijds haar rol en bestaansrecht te bevestigen. De IPC heeft heel duidelijk bevestigd dat die er is, maar de concrete invulling en de maatschappelijke meerwaarde moeten meer tot uiting komen. Men zit daar niet stil. Er wordt ook verder gewerkt aan het interne hervormingstraject, en dat stemt me heel positief.

De andere onderwerpen die aan bod zijn gekomen, bewijzen eigenlijk mee dat zij hun rol opnemen: taalcompetentie, leesonderwijs enzovoort. Dat zijn allemaal zaken die zowel in Vlaanderen als in Nederland heel erg hoog op de agenda staan.

Ook wat de neerlandistiek betreft, is het zeer goed dat onze Vlaamse en Nederlandse diplomaten daar een rol in te spelen hebben. Het is absoluut van belang om die mee te krijgen in de noden of wensen die er zijn in het buitenland. Zij weten heel goed wat het belang van dat Nederlands is, ook voor de economische en culturele uitwisselingen, die we in Vlaanderen als open regio absoluut nodig hebben. Ik denk dat we hier een pluim kunnen geven voor het werk dat intussen is verricht, wat natuurlijk niet betekent dat er niet nog heel veel werk op de plank ligt.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik heb niet echt een bijkomende vraag, want ik denk dat het antwoord van de minister helder was. Ik dank trouwens collega Coudyser voor de vraag en de opvolging van dit dossier. Ik wil me aansluiten bij de pluim die ze geeft. We komen van ver en zijn er nog lang niet, maar het is goed dat wij in het parlement de nagel op de kop blijven slaan en het belang van die Vlaams-Nederlandse samenwerking blijven ondersteunen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de aanpak van een veilige werkomgeving in de cultuursector – 3382 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): In april werd theatermaker en beeldend kunstenaar Jan Fabre door de correctionele rechtbank van Antwerpen veroordeeld tot een gevangenisstraf van achttien maanden met uitstel. Hij werd door twaalf danseressen beschuldigd van geweld, pesten op het werk, aanranding van de eerbaarheid en vernederingen. De rechtbank heeft toen een terugkerend patroon vastgesteld, waarbij Fabre zijn machtspositie als regisseur misbruikte en zich schuldig maakte aan seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Die veroordeling is een belangrijke stap geweest in de erkenning van het probleem dat spijtig genoeg zo sterk aanwezig is in de cultuur- en mediawereld. Maar helaas is het ook niet het einde geweest van onveilige werkomgevingen in de sector. Daar blijft heel veel werk op de plank. Zo krijgen Engagement, een organisatie die het taboe rond grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector wil doorbreken, en de Genderkamer van onze Vlaamse Ombudsdienst nog steeds meldingen binnen over de specifieke situatie bij Troubleyn en over andere choreografen en regisseurs. Dat is natuurlijk heel verontrustend. Het is belangrijk dat er nog steeds voldoende aandacht gaat naar het creëren van veilige werkomgevingen in de dans- en toneelwereld, in de brede cultuurwereld.

De Genderkamer had in 2019 nog een speciale opdracht gekregen over grensoverschrijdend gedrag in de cultuur- en mediasector. Maar we weten allemaal dat die opdracht na drie jaar al afloopt, en we dreigen daar toch wel in een probleemsituatie te komen wanneer dan blijkt dat die meldingen nog steeds binnenkomen.

Vandaar vond ik het belangrijk, minister, om u daar een aantal vragen over te stellen.

Op mijn eerste vraag gaat u ongetwijfeld 'ja' antwoorden. Erkent u dat, ondanks het einde van het proces van Jan Fabre, die veilige werkomgevingen in de cultuurwereld nog een heel grote uitdaging is waaraan actief moet worden gewerkt?

Wat betreft mijn bezorgdheid over de speciale opdracht van de Genderkamer over de cultuur- en mediasector: wordt die opdracht verlengd? Zal bij de inkanteling van de Genderkamer in het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) nog specifiek aandacht zijn voor grensoverschrijdend gedrag in bepaalde sectoren, en zeker in de cultuur- en mediasector, waarvan we weten dat die wel heel specifieke risico's inhouden?

Hebt u zicht op het aantal meldingen die, zoals we mochten lezen in de krant, bij de Genderkamer binnenkomen omtrent de cultuursector, en dan specifiek over de dans- en toneelwereld? Wat gebeurt er dan concreet met die meldingen die nog altijd rond Jan Fabre blijven binnenkomen bij Engagement en de Genderkamer? Welke opvolging krijgen die meldingen?

Ten slotte, op welke manier wordt er actief voor gezorgd dat in de cultuurwereld, zeker voor acteurs en danseressen die vaak in preciaire werkomstandigheden werken met veel concurrentie, een veilige werkomgeving wordt gecreëerd waarbij er geen plek is voor intimidatie en vernedering?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, ik ga inderdaad 'ja' antwoorden op uw eerste vraag. Het actief werken aan een veilige werkomgeving is een uitdaging voor de hele samenleving en natuurlijk niet enkel voor de cultuurwereld. Desalniettemin erken ik dat de cultuursector zijn specifieke uitdagingen kent. Dat heeft de sector zelf ook aangegeven.

Daarom zet ik in mijn beleid sinds een aantal jaren expliciet in op sensibilisering, het ontwikkelen van tools en het ondersteunen van slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag via Engagement Arts en een meldpunt en ombudsfunctie die momenteel zijn ondergebracht in de Genderkamer. We vragen ook via het Kunstendecreet expliciet aandacht voor een beleid tegen grensoverschrijdend gedrag. Ik kom daar dadelijk op terug naar aanleiding van uw vijfde vraag. Het werk is absoluut nog niet af, maar er zijn zeker al stappen in de goede richting gezet.

Wat de Genderkamer specifiek voor de cultuur- en mediasector betreft, is het uitdrukkelijk mijn ambitie om de specifieke werking, die vandaag is ondergebracht bij de Genderkamer, te behouden. Waar deze precies een plaats moet krijgen, bekijken we momenteel met de collega-ministers. Want ook in andere sectoren, denk aan media, onderwijs, sport – maar er zijn er nog andere –, werd men immers met soortgelijke vragen geconfronteerd. Het lijkt me logisch dat we als Vlaamse overheid hier kiezen voor een gecoördineerde aanpak. Uiteraard zal ik erover waken dat er hierbij voldoende aandacht is voor de specifieke uitdagingen die eigen zijn aan de cultuursector, wat ook de oplossing is die we vinden.

Wat het aantal meldingen betreft, is het zo dat tussen begin januari 2022 en half juni 2022 de Genderkamer 75 meldingen ontving over grensoverschrijdend gedrag of intimidatie en seksuele intimidatie. 20 daarvan kwamen uit de cultuursector; van die 20 kwamen er 17 uit dans en toneel. Dat zijn geen kleine getallen.

Wat gebeurt er concreet met de meldingen die nog over Jan Fabre binnenlopen? De werkwijze van de Genderkamer is telkens maatwerk. Dat biedt ruimte om proportioneel en adequaat te handelen, ook wanneer de omstandigheden minder gebruikelijk zijn, bijvoorbeeld wanneer er al een gerechtelijke uitspraak is, zoals dat nu momenteel het geval is in het dossier rond Jan Fabre.

Het maatwerk van de Genderkamer maakt dat er evenzeer ruimte bestaat om te werken met meldingen die komen van organisaties, omstanders of ook van personen die zelf geconfronteerd worden met beschuldigingen. Een andere bijzondere omstandigheid waar bijvoorbeeld rekening mee kan worden gehouden, is die waar parallelle verhalen gedurende de looptijd van de opdracht van de Genderkamer, dus de drie voorbije jaren, intussen tweemaal of meermaals opduiken.

Het verloopt, kort samengevat, als volgt. Om te beginnen wordt er geluisterd naar de melder, naar de verhalen en naar de verwachtingen. De Genderkamer helpt de klacht of de vraag te verhelderen en er wordt gekeken naar wat juridisch nodig is, en naar wat wenselijk is en ook mogelijk is. Soms zijn er onbenutte mechanismen die wel nog nuttig kunnen zijn, bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon of een externe preventieadviseur, in het kader van het psychosociaal welzijn. Soms is dat geen reële mogelijkheid en worden andere uitwegen bekeken, maar de melder houdt sowieso de controle. Regelmatig wordt er bemiddeld in samenstellingen en systemen die afhangen van de concrete casus. Nog vaker worden er aanbevelingen gedaan opdat het beleid rond gelijkheid en integriteit aangescherpt kan worden, uiteraard werk dat de organisaties dan zelf moeten verrichten.

Op welke manier gaan we ervoor zorgen dat er binnen de werkomgeving geen plek is voor intimidatie en vernedering? In de lopende subsidieronde voor het Kunstendecreet werd voor het eerst aan de aanvragers gevraagd om in het kader van integriteit een eigen beleid tegen grensoverschrijdend gedrag te ontwikkelen waarbinnen men ook onderzoekt of de aanstelling van een vertrouwenspersoon haalbaar

is. Overleg Kunstenorganisaties (oKo) en het Sociaal Fonds Podiumkunsten hebben in het najaar van 2021 een toolbox ontwikkeld en verspreid die organisaties moet helpen een beleid tegen grensoverschrijdend gedrag te ontwikkelen.

Ook binnen het VIA 3-akkoord (Vlaams intersectoraal akkoord) is de afspraak gemaakt dat de sociale partners het bestaande netwerk van vertrouwenspersonen versterken door het aanbieden van een basisopleiding en supervisiemomenten. De sector moet, naar mijn aanvoelen, daar nu voluit mee aan de slag gaan.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel, minister-president, voor uw antwoord. Ik moet zeggen dat ik even niet goed ben van dat aantal dat u me als antwoord op de vraag geeft: 75 meldingen, waarvan 20 in cultuur en 17 in de danssector. Dat zijn eigenlijk toch wel ontstellende aantallen. Dat toont duidelijk aan dat er nog heel veel werk aan de winkel is.

Minister-president Jan Jambon: Zeventien in dans en toneel.

Katia Segers (Vooruit): Ik denk dat we allemaal mogen en moeten erkennen dat het werk van de Genderkamer een belangrijk en zeer goed werk is als blijkt dat zoveel mensen er de weg naar vinden. Want we weten allemaal dat ook heel veel mensen allicht de weg niet vinden. Ik kom daar dadelijk op terug.

Ik ben blij om u te horen zeggen dat u de specifieke werking van de Genderkamer gaat behouden maar dat u alleen nog niet weet waar. Ik denk dat die momenteel wel goed zit bij de Vlaamse Ombudsdienst. Vanuit Vooruit willen wij dan pleiten voor die specifieke werking, waarbij de Genderkamer bijvoorbeeld ook de melders mag en kan begeleiden in het zetten van juridische stappen. Dat is essentieel om dat werk volledig te kunnen doen. Ik hoop en reken erop dat ze ten volle haar bevoegdheden daar ook kan blijven behouden, want dat is een heel belangrijke zaak.

Ik weet niet of u of de collega's het misschien kennen, maar in Nederland heeft de adviescommissie grensoverschrijdend gedrag, die deel uitmaakt van de Nederlandse Raad voor Cultuur, een heel belangrijk rapport gemaakt met als titel 'Over de grens. Op weg naar een gedeelde cultuur'. Daar zitten een aantal heel belangrijke aanbevelingen maar ook vaststellingen in die de Nederlandse Kamer doet en die allicht niet zo verschillend gaan zijn voor Vlaanderen.

In dat rapport wordt erop gewezen dat er in de cultuur- en mediasector verschillende risicofactoren zijn die de sector extra kwetsbaar maken voor grensoverschrijdend gedrag, en vooral ook dat er in de media- en cultuursector een zwijgcultuur heerst, ingegeven door schaamte en angst. Dat maakt dat die 75 gevallen allicht in de realiteit ook hoger liggen. Zij detecteren ook een aantal pijnpunten binnen het kunstonderwijs.

Hun specifieke aanbeveling is ook die arbeidspositie te versterken. Vooral voor freelancers is de weg naar het hebben van een vertrouwenspersoon niet vanzelfsprekend. Dat is moeilijk als je geen werknemer bent.

In Nederland is er ook een centraal meldpunt, en ik denk dat het heel belangrijk is om dat in Vlaanderen te hebben. U zegt dat het belangrijk is dat we dat gaan coördineren met de andere sectoren waar ook sprake is van grensoverschrijdend gedrag. Noem mij één sector waar er geen sprake is van grensoverschrijdend gedrag: ik denk dat die niet bestaat. Het is goed om te coördineren, maar ik denk dat die specificiteit van die media- en cultuursector, door dat aantal risicofactoren, een specifieke aanpak vergt die we absoluut moeten garanderen. Ik zou u dus graag nog eens expliciet horen zeggen dat u hieraan gaat blijven werken, ook specifiek voor de media- en cultuursector.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel, collega's, en dank u wel, mevrouw Segers, voor de pertinente vragen. We hebben het hier al vaak over gehad. Ik ben wel een beetje in shock door die 75 meldingen. Ik heb zo'n beetje hetzelfde gevoel als x-aantal jaar geleden toen we een studie hebben laten maken omdat we toen al de eerste signalen kregen uit de sector. Die cijfers waren toen ook zo dramatisch; vandaag zijn ze dat nog altijd. Mevrouw Segers heeft inderdaad gelijk als ze zich afvraagt welke gevallen nog onder het wateroppervlak zitten. Er zijn mensen die geen aangifte durven doen omdat ze zich daar niet goed bij voelen.

Ik denk dat het duidelijk is dat er nog heel veel te gebeuren staat. Ten eerste moeten we absoluut de werking van de Genderkamer voortzetten, maar ik begrijp u als u zegt dat dat gecoördineerd moet gebeuren. Daar moeten we kijken wat de beste methode is. Ten tweede, wij hebben toen samen met de sector een actieplan gemaakt. Het is misschien het moment om dat actieplan, waar nog een aantal interessante zaken in zaten, nog eens te actualiseren, want dat is natuurlijk overgegaan in de oprichting van de Genderkamer enzovoort. Het is misschien het moment om dat nogmaals in zijn geheel te bekijken, want die cijfers zijn eigenlijk waanzinnig.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u wel, collega Segers, om deze belangrijke problematiek hier opnieuw onder de aandacht te brengen. 75 meldingen van grensoverschrijdend gedrag, waarvan 17 voor toneel en dans: dat is verbijsterend. Ik vrees dat u gelijk hebt als u zegt dat er ook nog een dark number is en dat het aantal hoger ligt. Daar zijn meerdere redenen voor. Enerzijds die zwijgcultuur in de sector, maar anderzijds moet je ook je weg vinden naar de Genderkamer om die melding te maken. In dat opzicht kan die oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut met één loket de bekendheid van zo'n instelling waar je een melding kunt doen, vergroten en daardoor ook die drempel verlagen. Het kan een positief gegeven zijn dat de weg gemakkelijker wordt gevonden.

Collega Segers, ik wil even terugkomen op uw vraag over die opdracht van de Genderkamer. Het is altijd de bedoeling geweest dat dat nieuwe Vlaams Mensenrechteninstituut alle taken en verantwoordelijkheden, van zowel Unia als van de Genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst, zou overnemen. Ik ben dan ook blij dat de minister ook hier die opdracht heeft bevestigd.

Ik denk dat het ook goed is dat de aanpak van die problemen van grensoverschrijdend gedrag gecoördineerd gaat gebeuren voor de verschillende sectoren. Ik wil hier toch ook een oproep lanceren om hier ook wel fijnmazig te kunnen werken, specifiek voor de cultuur- en mediasector.

Verder denk ik dus dat de oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut hopelijk een manier kan zijn om nog meer de drempel te verlagen om meldingen te doen, al zullen er hopelijk geen meldingen meer nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik kan de collega's bijtreden. Ik weet nog dat, toen we de cijfers hoorden bij de presentatie van het jaarverslag van de Genderkamer in de commissie, we allemaal ontdaan waren door het aantal. In die zin zijn die cijfers geen verrassing maar natuurlijk wel nog steeds verontrustend. Ik denk dat het ook blijkt geeft van hoe belangrijk het is om dat grensoverschrijdend gedrag te blijven aanpakken. Er is nog heel veel werk aan de winkel. Het is veel meer dan daders zoeken, te gaan vatten en te bestraffen. Getuige daarvan de vele steunbetuigingen die gegeven zijn aan Fabre na zijn veroordeling. Het komt mij heel erg vreemd over dat dat gebeurt.

Wat de Genderkamer toen ook aangaf tijdens de hoorzitting, is het nut en het belang van de verzoening: de verzoening met de organisatie waar dergelijke zaken zijn kunnen gebeuren, en de heling van de slachtoffers. Ik denk dat dat allemaal elementen zijn waar we toch zeker verder op moeten blijven inzetten. Wij staan natuurlijk achter die domeinoverschrijdende aanpak, want het is niet alleen een probleem van cultuur, van sport of van media. Het is heel erg belangrijk dat het heel breed aangepakt wordt, voor bestaande leden en werknemers, en voor leden en werknemers uit het verleden. Ik hoop dat de plannen voor cultuur en media, na de evaluatie in het najaar, weer dichterbij elkaar kunnen worden gebracht.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, als u mij dat nog eens graag hoort zeggen, dan ga ik dat bij dezen doen. Waar die Genderkamer of waar die problematiek ook ondergebracht zal worden – het zal inderdaad het Vlaams Mensenrechteninstituut zijn –, de methodiek die vandaag gehanteerd wordt, wordt niet in vraag gesteld. De vraag is juist waar we het aan vasthangen. Ik denk inderdaad dat, zoals de heer Van de Wauwer zegt, een uniek loket voor alle problemen met mensenrechten het gemakkelijker en ook eenduidiger maakt. Hopelijk is dat inderdaad een element om dat dark number boven water te krijgen, maar vooral om het totale aantal te doen zakken. We willen alles naar boven krijgen en dan de cijfers naar beneden krijgen. In die zin, mevrouw D'Hose, wil ik uw suggestie om het actieplan nog eens te bekijken en te kijken waar we moeten bijsturen, wel ter hand nemen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik dank de minister-president om te bevestigen en de collega's om aan te sluiten. Ik denk dat het misschien wel een goede zaak is om heel kort op de bal te blijven spelen, om te blijven monitoren. In Nederland is er een hele ruime consultatie gebeurd. Wij zouden een soortgelijk advies kunnen vragen aan de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC). Ik denk dat we zowel de vaststellingen als de aanbevelingen van Nederland voor een stuk kunnen transponeren naar Vlaanderen. Het zou goed zijn om dat ook op te pakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.